

Õiguskantsler

Direktor Hannes Liivak
Tallinna Vangla
talv.info@just.ee

Teie nr

Meie 29.06.2017 nr 7-7/170337/1702861

Tallinna Vangla kontrollkäik

Austatud vangla direktor

Õiguskantsler täidab [õiguskantsleri seaduse](#) § 1 lg 7 ja § 27 alusel [piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärrikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokoll](#)i artiklis 3 sätestatud riigi ennetusasutuse funktsiooni. Selle ülesande raames teostab õiguskantsler järelevalvet kinnipidamisasutuste (sh vanglate) üle regulaarselt, tehes kontrollkäike nii varem kokku lepitud graafiku alusel kui ka ette teatamata visiitide käigus.

Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid 13.03-15.03.2017 ette teatamata Tallinna Vangla Magasini tänaval asuvat osa. Kontrollkäigu eesmärgiks oli saada ülevaade vangla kinnipidamistingimustest ning jälgida praktikat kinni peetavate isikute¹ õiguste tagamisel. Kinnipidamisasutuste elukorraldus ja tingimused peavad muu hulgas seisma kinni peetavate isikute taasühiskonnastamise teenistuses, st andma oma panuse selleks, et karistuse kandnud inimene ei pöörduks tagasi kuritegelikule teele, vaid asuks elama õiguskuulekat elu. Seega on vanglal suur roll retsidiivsuse ja ühtlasi ka [vangistuse kulude](#) vähendamisel.

Õiguskantsleri nõunikud vestlesid kontrollkäigu vältel usalduslikult, väiksemates ja suuremates gruppides kokku 45 kinni peetava isikuga; suhtlesid vangla erinevate ametnikega; tegid vangla territooriumil ja ruumides ringkäigu. Valikuliselt tutvuti ka dokumentidega. Kontrollkäigule kaasati meditsiiniekspert. Viimati kontrollis õiguskantsler Tallinna Vanglat [2014. aastal](#).

Tunnustada tuleb vangla tehtud pingutusi Tallinna Vanglasse paigutatud naiskinnipeetavate turvalisuse tagamisel. Vangla on täitnud õiguskantsleri antud [mitmeid soovitusi](#). Järgimist vääriv praktika on pikaajalistele kokkusaamistele tulevatele lastele mõeldud mängu- ja ühistegevuste ruum ja vahendid. Kartserirežiimil viibivatele kinni peetavatele isikutele väljastatav riietus on parema kvaliteediga võrreldes teiste vanglate kartseririietega. Ära märkimist väärib ka kartserikambrite, alaealiste ja noorte kambrite, samuti naiskinnipeetavate sõltuvusrehabilitatsiooni osakonna ruumide renoveerimine.

---

¹ Tekstis kasutatakse mõistet „kinni peetav isik“ märkimaks nii süüdimõistetuid kui vahistatud. Mõiste „kinnipeetav“ tähistab süüdimõistetuid. Seal, kus asjakohane, tuuakse eraldi välja vahistatud.

Meditsiiniteenuse kättesaadavus on eksperdi hinnangul vanglas väga hea. Erakorraline meditsiiniline abi on nii vangla sees kui ka vajadusel väljaspool seda hästi korraldatud. Personalil on kohane väljaõpe ja arusaam, kuidas hädaolukorras kiirelt reageerida. Tervishoiuteenuste osutamiseks ette nähtud meditsiiniline inventar on kaasaegne ja vastab vangla vajadustele. Väga hästi on vangla varustatud esmaabi osutamise vahenditega. Ravimite ning abivahendite nomenklatuur ja kättesaadavus on rikkalik ja kaasaegne. Kinni peetavate isikute isikuandmeid sisaldavate meditsiinidokumentide hoiutingimused vastavad kõigile tänapäevastele andmekaitse reeglitele.

Paraku ei saa Tallinna Vanglas siiski kõigega rahule jääda.

Vaatamata vangla teatud osades tehtud remontidele, pole olmetingimused suures plaanis aastatega oluliselt paremaks muutunud ning vangla Magasini tänava hooned on äärmiselt amortiseerunud. Mõisteta on vanglateenistuse argument, et suuremahulised ehitustööd hoonetes, mis [vangla uue hoonetekompleksi](#) valmimisel hüljatakse, on majanduslikult küsitavad. Samas teadmine tulevikus valmivatest uutest Tallinna Vangla hoonetest ei paranda kuidagi vanglas hetkel karistust kandvate kinni peetavate isikute olukorda. Ka praegu Tallinna Vanglas viibivate kinni peetavate isikute elu- ja pesuruumid peavad olema korras.

Õiguskantsler palub hinnata piisavate rahaliste vahenditeta kinni peetavatele isikutele väljastatava hügieenitarvikute komplekti sisu ja vaadata üle selle jagamise sagedus. Muuta tuleb praktikat naissoost kinni peetavate isikute erivajadustele vastavate hügieenitarvete väljastamisel.

Vangla pesuruumides tuleb tagada isikute privaatsus ning võimaldada kõigile kinni peetavatele isikutele duši kasutamist vähemalt kaks korda nädalas. Pesuruumide dušid peavad olema töökorras.

Vangla E hoonetes paiknevatel kinni peetavatel isikutel peab olema võimalik igapäevaselt värskes õhus treenida. Jalutusboksid tuleb varustada puhkamisvõimaluse ja vahenditega, mis võimaldaksid kinni peetaval isikul vanglaametnikega operatiivselt ühendust võtta (nt kutsunginupud vmt). Kartserihoone jalutusbokse palub õiguskantsler mitte kasutada ning korraldada kartseris viibivate kinni peetavate isikute värskes õhus viibimine nõuetekohaselt. Samuti tuleb vanglal hinnata, kas vanglariietus on piisav ka külmal ajal õues viibimiseks.

Õiguskantsler palub vanglal varustada kinni peetavaid isikuid regulaarselt ja senisest sagedamini üleriigiliste päevalehtedega. Pingutusi tuleb teha venekeelsetele kinni peetavatele isikutele massiteabevahendite kaudu edastatava info kättesaadavamaks tegemisel.

Suletud osakondades viibivate kinni peetavate isikute (sh vahistatute) telefoni kasutamise võimalusi tuleb suurendada. Lühiajalised kokkusaamised perekonnaliikmete ja eelkõige lastega peavad toimuma reeglina klaasiga eraldamiseta. Parandada tuleb kokkusaamiste ooteruumi füüsilist keskkonda ning teha ooteruumides kättesaadavaks kokkusaamiste reegleid ja kulgu tutvustavad infomaterjalid (sh enam levinud keeltes - nt vene, inglise keeles). Pikaajalisele kokkusaamisele tulnud isikute täielikule lahtiriietamisega läbiotsimisele tuleb eelistada vähemintensiivseid meetmeid (skannerid jms) ning muuta läbiotsimiste praktikat.

Õiguskantsler palub vanglal parandada alaealiste ja noorte kinnipeetavate vaba aja veetmise tingimusi ja värskes õhus treenimise võimalusi. Senisest enam tuleb tähelepanu pöörata noorte kaasamisele juhendatud tegevustesse ning vangla töötajate ja noorte tihedamale omavahelisele suhtlemisele.

Liikumispuudega, näiteks ratastooli kasutataval, kinni peetaval isikul on hetkel raskendatud kõrvalise abita ligipääs vangla eri osadesse (sh nt meditsiinosakonda). Õiguskantsler palub paigutada sellised kinni peetavad isikud alati nende vajadustele kohandatud kambritesse ja kõrvaldada takistused nende liikumisel vangla ruumides ja territooriumil.

Füüsilise jõu, teenistusrelva, erivahendi või ohjeldusmeetme kasutamise ja õigusrikkuja tervise seisundi kontrollimise protokollis tuleb võimalikult täpselt talletada tervisekontrolli puudutavad andmed. Väljaspool vanglat meditsiiniprotseduuridele väljaviimisel ohjeldusmeetmete kasutamise otsus peab olema seostatud konkreetset saadetavat iseloomustavate asjaoludega. Saatedokumentidest peab mh nähtuma, kas, mis olukorras, kui kaua ja milliseid ohjeldusmeetmeid kasutati ning kas ja millistel põhjustel viibis saatemeeskond tervishoiuteenuse osutamise juures.

Kontrollkäigule kaasatud meditsiinieksperdi hinnangul vajab senisest suuremat tähelepanu vanglas nakkuste levimise ennetus. Suuremat tähelepanu peab pöörama ka vaimse tervise tugiteenuste osutamisele - nt kliinilise psühholoogi konsultatsioonid, psühhoteraapia, vaimse tervise õe teenused. Meditsiinilisele läbivaatusele alati kolmandate isikute (nt valvurite) kaasamine viidates julgeolekuvajadusele rikub eksperdi hinnangul arsti-patsiendi privaatset usalduslikku suhet ning selles osas tuleb vangla praktikat muuta. Kasutusele tuleb võtta vangla meditsiinidokumentide infosüsteemi terviklikku funktsionaalsust võimaldav tarkvara.

Ekspert on seisukohal, et tervishoiuteenuse osutamiseks mõeldud ruumid ja nn meditsiinilised kambrid on suuremalt jaolt täiesti kohatud, mistõttu vajavad hädasti remonti. Antisanitaarseteks pidas ekspert ka tavakambrite ja pesuruumide seisukorda. Liikumispuudega (nt ratasroolis) isikute kinnipidamistingimused olid eksperdi hinnangul kohandamata ning sobimatud.

Kirjale on lisatud tõusetunud küsimuste detailsem kirjeldus ja õiguslik analüüs. Õiguskantsler ootab soovitudele tagasisidet hiljemalt 31.08.2017.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Justiitsministeerium, Viru Vangla, Tartu Vangla